

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Козацького ліцею
Новокаховської міської ради
(протокол №2 від 28.10.2021)

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор Козацького ліцею
Новокаховської міської ради
_____ С.О. Гетьман

ПОЛОЖЕННЯ **про інклюзивну форму здобуття загальної середньої освіти** **у Козацькому ліцеї Новокаховської міської ради**

1. Загальні положення.

Дане Положення визначає організаційні засади інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами за інституційною (очною (денною) формою здобуття освіти у Козацькому ліцеї Новокаховської міської ради.

Терміни, що вживаються у цьому Положенні, мають таке значення:

- адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі – адаптація) – зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;
- модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі – модифікація) – зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів з особливими освітніми потребами із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;
- оцінка потреби учня з особливими освітніми потребами в наданні підтримки – процес визначення потреби учня в наданні йому підтримки в освітньому процесі та її рівня;
- рівні підтримки – обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб, що надається у ліцеї;
- ресурсна кімната – спеціально облаштована кімната (частина кімнати), що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку учнів з особливими освітніми потребами, гармонізації їх психоемоційного стану та психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять);
- медіатека – бібліотека цифрових носіїв інформації або комп'ютерного та мультимедійного обладнання, підключеного до Інтернету, що використовується під час освітнього процесу.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».

2. Умови для учнів з особливими освітніми потребами.

Керівник закладу створює для учнів з особливими освітніми потребами умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом:

- належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, методичного забезпечення ліцею;
- забезпечення доступності території закладу освіти, будівель, споруд та приміщень для учнів з особливими освітніми потребами, забезпечення універсального дизайну закладу. У разі наявності будівлі, споруди та приміщення ліцею, котрі неможливо повністю привести у відповідність з потребами учнів з особливими освітніми потребами, здійснюється їх розумне пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості таких учнів, зазначені в їх індивідуальній програмі розвитку;
- забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітню програму, відповідно до Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 №1289;
- облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки;
- залучення фахівців (із числа працівників закладу освіти та/або додатково залучених фахівців) для надання корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних послуг (допомоги) відповідно до потреб учнів з особливими освітніми потребами;
- забезпечення доступу учнів з особливими освітніми потребами до Інтернету, а також за потреби до термінального та спеціального допоміжного обладнання.

3. Зарахування учнів з особливими освітніми потребами до закладу.

Зарахування учнів з особливими освітніми потребами до ліцею здійснюється згідно з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 №367.

Керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня з особливими освітніми потребами та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром, утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

За наявності в закладі освіти кількох класів із здобувачами освіти одного року навчання учні з особливими освітніми потребами розподіляються пропорційно між такими класами з урахуванням рівнів підтримки, визначених згідно з додатком 1 Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957, а саме:

- не більше одного учня з особливими освітніми потребами, який потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;
- не більше двох учнів з особливими освітніми потребами, які потребують третього рівня підтримки;
- не більше трьох учнів з особливими освітніми потребами, які потребують другого рівня підтримки.

Учні з особливими освітніми потребами, які потребують першого рівня підтримки, розподіляються між класами без урахування кількості таких осіб.

За умови наявності в населеному пункті одного закладу освіти учні розподіляються між класами такого закладу освіти без урахування кількості таких осіб.

4. Надання підтримки першого рівня учням з особливими освітніми потребами.

Для учнів з особливими освітніми потребами, які потребують підтримки в освітньому процесі, керівник закладу освіти формує команду психолого-педагогічного супроводу та забезпечує її роботу у ліцеї.

До складу команди психолого-педагогічного супроводу входять постійні учасники: директор або заступник директора з навчально-виховної роботи, класний керівник учня з особливими освітніми потребами, вчителі, асистент вчителя, практичний психолог, соціальний педагог, вчитель-дефектолог, вчитель-реабілітолог, вчитель-логопед (з урахуванням освітніх потреб дитини) та батьки/законні представники дитини з особливими освітніми потребами; залучені працівники: сестра медична, асистент дитини, спеціалісти соціального захисту населення, служби у справах дітей, фахівці інклюзивно-ресурсного центру.

Для учнів з особливими освітніми потребами, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, надається підтримка першого рівня за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу, котра проводила оцінку та визначила потребу у наданні підтримки першого рівня, що відображається у протоколі її засідання або висновку інклюзивно-ресурсного центру. Команда психолого-педагогічного супроводу проводить оцінку на основі відповідної письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня з особливими освітніми потребами, що складається у довільній формі.

Припинення надання підтримки першого рівня здійснюється за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу та/або письмовою заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня з особливими освітніми потребами.

5. Надання підтримки другого, третього, четвертого та п'ятого рівня учням з особливими освітніми потребами.

Для учнів з особливими освітніми потребами другого, третього, четвертого та п'ятого рівня підтримка забезпечується відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру.

У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня з особливими освітніми потребами рівень підтримки визначається командою психолого-педагогічного супроводу за участю представника інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня з особливими освітніми потребами.

6. Індивідуальна програма розвитку.

Для організації інклюзивного навчання учня з особливими освітніми потребами команда психолого-педагогічного супроводу протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку за визначеною формою.

Індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди, одним з батьків (іншим законним представником) учня з особливими освітніми потребами та затверджується керівником закладу.

Індивідуальна програма розвитку переглядається не рідше ніж двічі на рік та повинна враховуватися педагогічними працівниками під час освітнього процесу в інклюзивному класі.

Індивідуальна програма розвитку зберігається в особовій справі учня три роки. Батьки (інші законні представники) учня з особливими освітніми потребами можуть отримати копію індивідуальної програми розвитку на вимогу.

У разі відрахування, переведення учня з особливими освітніми потребами до іншого закладу освіти копія індивідуальної програми розвитку подається батьками (іншими законними представниками) учня з особливими освітніми потребами до закладу освіти, де він продовжує здобуття освіти.

7. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги).

Учням з особливими освітніми потребами відповідно до рівня підтримки та індивідуальної програми розвитку надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомога) у вигляді занять.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися в індивідуальній чи груповій формі.

Кількість осіб під час групових занять становить від двох до восьми з урахуванням індивідуальних особливостей учнів з особливими освітніми потребами (однорідності порушень розвитку, віку тощо).

Проведення занять в індивідуальній формі здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку особи.

Керівник ліцею або уповноважена ним особа складає та затверджує розклад проведення (надання) психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг).

Розклад занять узгоджується з розкладом навчальних занять класу, в якому навчається учень з особливими освітніми потребами, складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів з особливими освітніми потребами, затверджується керівником ліцею і не може призводити до перевантаження учнів.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися у ресурсній кімнаті/медіатеці.

Для учнів з особливими освітніми потребами, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюється окрема зона, яка використовується незалежно від розкладу занять.

Ресурсна кімната може використовуватися усіма учнями ліцею.

Учні з особливими освітніми потребами можуть перебувати в ресурсній кімнаті/медіатеці винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить (надає) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги).

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями (із числа працівників ліцею та/або додатково залученими фахівцями), з якими ліцей або відділ освіти Новокаховської міської ради укладають цивільно-правові договори. Умови оплати праці за проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) та перелік фахівців, які можуть їх проводити (надавати) у закладах освіти, визначено Порядком та умовами надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання

державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 №88.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів з особливими освітніми потребами.

Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів з особливими освітніми потребами становить від 20 до 25, а групових – від 35 до 40 хвилин.

8. Індивідуальний навчальний план.

Для учнів з особливими освітніми потребами може складатися індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план повинен містити, зокрема, інформацію про назву закладу освіти, прізвище та власне ім'я дитини з особливими освітніми потребами; клас, в якому вона навчається; цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану; загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу); інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

Форма індивідуального навчального плану визначається ліцеєм.

Індивідуальний навчальний план складається командою психолого-педагогічного супроводу за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси), у взаємодії з учнями з особливими освітніми потребами та/або їх батьками (іншими законними представниками), схвалюється педагогічною радою ліцею, затверджується його керівником та підписується одним з батьків (іншим законним представником) учня з особливими освітніми потребами.

9. Організація інклюзивного навчання.

Інклюзивне навчання учнів з особливими освітніми потребами, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми ліцею з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Організацію інклюзивного навчання учнів забезпечує асистент вчителя, посадові обов'язки якого визначаються його посадовою інструкцією, що затверджується керівником закладу освіти відповідно до вимог законодавства.

В освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів з особливими освітніми потребами забезпечуються асистентом учня. Асистентом учня може бути один з батьків (інший законний представник), особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Умови допуску асистента учня до освітнього процесу для виконання його функцій та вимоги до нього визначаються Міністерством освіти і науки України.

Для дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних або мають порушення зору, слуху, у ліцеї можуть надаватися інші соціальні послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» та згідно з державними

стандартами надання відповідних послуг, затвердженими Міністерством соціальної політики України, в тому числі послуги фізичного супроводу осіб та переклад жестовою мовою. Керівник ліцею створює умови для надання таких послуг у закладі освіти на підставі письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня не пізніше ніж за два робочих дні після подання такої заяви.

Тривалість здобуття освіти учнями з особливими освітніми потребами може бути продовжена на рівнях початкової та базової середньої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 №585 «Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти».

Для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються в різних інклюзивних класах одного або різних років навчання, для проведення занять, вивчення навчальних предметів, курсів, інтегрованих курсів, у тому числі вибіркових, можуть формуватися та функціонувати інклюзивні міжкласні групи.

Під час формування таких груп враховуються індивідуальні програми розвитку. Кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивній міжкласній групі повинна бути не менше шести та не більше дванадцяти.

Учні з особливими освітніми потребами за заявою одного з батьків (іншого законного представника) зараховуються до групи подовженого дня. Утворення та організація діяльності груп подовженого дня у ліцеї здійснюється відповідно до Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 №677.

Заклади освіти організують інклюзивне навчання учнів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

10. Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами у ліцеї здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими Міністерством освіти і науки України, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

11. Документи про освіту.

Після завершення навчання учні з особливими освітніми потребами отримують документи про освіту державного зразка відповідно до зразків документів про загальну середню освіту, затверджених Міністерством освіти і науки України.